

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग पाच

वर्ष १, अंक ३]

शुक्रवार, मार्च १३, २०१५/फाल्गुन २२, शके १९३६

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक ८

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानसभेत व महाराष्ट्र विधानपरिषदेत सादर केलेली विधेयके

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

महाराष्ट्र विधानसभेत दिनांक १३ मार्च २०१५ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आलेले खालील विधेयक महाराष्ट्र विधानसभा नियम ११६ अन्वये प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :—

L. A. BILL No. I OF 2015.

A BILL

**FURTHER TO AMEND THE MUMBAI MUNICIPAL CORPORATION
ACT, 1888.**

सन २०१५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १.

मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक.

सन १८८८ च्या मुंबई अधिनियम क्रमांक ३. **ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनाकरिता, मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ यात आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे ; **त्याअर्थी**, भारतीय गणराज्याच्या सहासष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यात येत आहे :—

संक्षिप्त नाव
व प्रारंभ.

१. (१) या अधिनियमास, मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) अधिनियम, २०१५ असे म्हणावे.

(२) तो, ताबडतोब अंमलात येईल.

(१)

सन १८८८ चा
मुंबई अधिनियम
क्रमांक ३ यांच्या
कलम ४८९ ची
सुधारणा.

२. मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ याच्या कलम ४८९ नंतर पुढील कलम नव्याने दाखल करण्यात येईल :—

“ ४८९(अ) (१) जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारती उक्त अधिनियमाच्या कलम ३५४ व ४८९ अन्वये महानगरपालिका अथवा आयुक्त पाडण्याची कारवाई करील अशी इमारत पाडण्यात आल्यापासून एक वर्षाच्या आत त्याच जागेवर इमारतीची पुनर्बांधणी करण्याची जबाबदारी संबंधित इमारतीच्या मालकांची राहिल.

(२) इमारतीचा मालक वरील खंड (१) अन्वये इमारतीची पुनर्बांधणी करण्यासाठी इमारत पाडण्यात आल्या पासून तीन महिन्यांच्या आत इमारतीची पुनर्बांधणी करण्यासाठी संबंधित प्राधिकाऱ्यांकडे अर्ज करील.

(३) जेव्हा वरील खंड (२) अन्वये मालक पुनर्बांधणीसाठी अर्ज करील तेव्हा तो संबंधित इमारत पाडण्यात आल्यापासून एक वर्षाच्या आत मंजूर आराखड्याप्रमाणे इमारतीच्या बांधकामास सुरुवात करील व इमारत पाडण्यात आल्यापासून एक वर्षाच्या आत पुनर्रचित इमारतीचे बांधकाम पूर्ण करील.

(४) जर पाडण्यात आलेल्या इमारतीचा मालक त्या इमारतीची पुनर्बांधणी करण्याकरिता वरील खंड (२) अन्वये इमारत पाडण्यात आल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत अर्ज करण्यास कसूर करील तर अशा इमारतीतील भाडेकरू किंवा भाडेकरू संघटना यांना असा अर्ज करण्याची मुभा राहिल.

(५) पाडण्यात आलेल्या इमारतीची पुनर्बांधणी करण्याकरिता वरील खंड (२) अन्वये इमारतीच्या मालकाने अर्ज केल्यानंतर तीन महिन्यांच्या आत परवानगी मिळू शकली नाही अथवा इमारत पाडण्यात आल्यापासून एक वर्षाच्या आत बांधकाम सुरू होऊ शकले नाही. तर त्या इमारतीतील भाडेकरू किंवा भाडेकरू संघटना जुन्या आराखड्यानुसार त्या इमारतीची पुनर्बांधणी करण्याकरिता संबंधित प्राधिकाऱ्यांकडे अर्ज करू शकतील.

(६) महानगरपालिक आयुक्त, वरील खंड (४) व (५) अन्वये भाडेकरू अथवा भाडेकरू संघटनांनी मागितलेली प्रमाणपत्रे देण्यास महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ अन्वये प्राधिकृत राहिल. ”

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन.

मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम ३५४ अन्वये मुंबई शहरातील जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारती पाडण्याची किंवा दुरुस्त करण्याची जबाबदारी इमारतीच्या मालकाची आहे. तसेच, उक्त अधिनियमाच्या कलम ४८९ अन्वये महानगरपालिकेच्या आयुक्तांना इष्ट वाटल्यास अशा इमारती पाडण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत. मुंबई शहरात जुन्या इमारतींमध्ये पिढ्यान-पिढ्या कुटुंबे राहत असून काही इमारतींचे मालक कुठे आहेत हे समजत नाही. अशा जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारती पाडण्यास मुंबई महानगरपालिकेस अधिकार असले तरी या जुन्या इमारतींमध्ये वर्षानुवर्षे राहणाऱ्या भाडेकरूंचे हक्क जपण्याची कोणतीही तरतूद अधिनियमात नाही.

महाराष्ट्र भाडेनियंत्रण अधिनियमाच्या कलम १६ अन्वये अशी तरतूद आहे की, जर मालकांनी जुन्या इमारतीबाबत दावा दाखल केल्यास त्याने इमारत पाडल्यानंतर ती ठराविक कालावधीत पुन्हा बांधून देण्याबाबत हमीपत्र देणे आवश्यक आहे. परंतु अशी तरतूद मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात नसल्याने मुंबईतील बऱ्याच जुन्या इमारती महानगरपालिकेकडून पाडण्यात येतात मात्र वर्षानुवर्षे त्यांच्या पुनर्बांधणीबाबत काहीच हालचाल होत नाही. त्यामुळे अशा जुन्या इमारतींमधील भाडेकरू रस्त्यावर येतात. त्यांना त्याच जागेवर इमारतीची पुनर्बांधणी कधी होईल याची कोणतीही खात्री नसल्याने त्या इमारतींमधील भाडेकरू हवालदिल होतात व त्यांच्यामधील शासनाबद्दल अशाश्वता भावना निर्माण होते. तसेच, या भीतीमुळे अनेकदा भाडेकरू इमारतीतून बाहेर पडायला तयार होत नाहीत परिणामी अशा इमारती पडल्यास जीवित हानी सुद्धा होते.

अतः मुंबई शहरातील जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारती पाडण्यात आल्यानंतर तेथील भाडेकरूंना इमारतीची पुनर्बांधणी ठराविक कालावधीत करण्याबाबतची हमी मिळणे आवश्यक असल्याने त्याबाबत अधिनियमात तरतूद करणे इष्ट झाले आहे.

वरील उद्दिष्ट्य साध्य करणे, हा या विधेयकाचा हेतू आहे.

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक १६ जानेवारी २०१५.

अॅड. पराग अळवणी,

प्रभारी सदस्य.

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक १३ मार्च २०१५.

डॉ. अनंत कळसे,

प्रधान सचिव,

महाराष्ट्र विधानसभा.